

นิคมอุตสาหกรรมเกาะกง...จุดประกายการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

นับตั้งแต่กัมพูชาเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศในปี 2537 เมื่อประกอบกับกัมพูชามีข้อได้เปรียบในหลายด้านที่เป็นจุดดึงดูดการลงทุน โดยเฉพาะค่าจ้างแรงงานราคาถูกและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ รวมถึงการที่กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences : GSP) จากนานาประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ส่งผลให้กัมพูชาเป็นหนึ่งในตลาดเป้าหมายใหม่ของนักลงทุนจากต่างประเทศในการเข้ามาสร้างฐานการค้าและการลงทุนในช่วงที่เศรษฐกิจกำลังอยู่ในช่วงขาขึ้น อย่างไรก็ตาม กัมพูชายังมีความล้าหลังในเรื่องเทคโนโลยีการผลิตและระบบการจัดการที่เป็นสากล ปัญหาขาดแคลนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และความไม่ชัดเจนของนโยบายสนับสนุนการลงทุนจากภาครัฐ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่บั่นทอนความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในกัมพูชา ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลกัมพูชาจึงต้องเร่งดำเนินยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างความเชื่อมั่น คบคู่ไปกับการเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการขยายตัวของการลงทุนที่จะตามมาในอนาคต หนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญดังกล่าว คือ **การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม** ซึ่งนอกจากเป็นแหล่งดึงดูดเงินลงทุนของนักลงทุนจากทั่วทุกภูมิภาคแล้ว ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยบรรเทาปัญหาความยากจนและปัญหาความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ของชาวกัมพูชาลงระดับหนึ่งด้วย

ปัจจุบันรัฐบาลกัมพูชาได้ริเริ่มโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นหลายแห่ง เช่น นิคมอุตสาหกรรมปอยเปต นิคมอุตสาหกรรมไพลิน นิคมอุตสาหกรรมสีหนุวิลล์ เป็นต้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมที่มีความคืบหน้าและเป็นรูปธรรมมากที่สุดในขณะนี้ คือ โครงการ**นิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok (Nearng Kok Industrial Zone)** ที่จังหวัดเกาะกง หรือที่รู้จักกันในนามนิคมอุตสาหกรรมเกาะกง ซึ่งเป็นโครงการที่เน้นส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์ ECS* ซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น ACMECS ทั้งนี้ หากแล้วเสร็จจะเป็นนิคมอุตสาหกรรมและเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของกัมพูชาที่มีมาตรฐานและมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน

ที่ตั้งและรายละเอียดสำคัญของโครงการ

โครงการนิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok ตั้งอยู่ในอำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง ครอบคลุมพื้นที่ราว 2,000 ไร่ ห่างจากจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชา (บ้านหาดเล็ก-จามเยียม) ประมาณ 2 กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองจังหวัดเกาะกงราว 4 กิโลเมตร มีเส้นทางหมายเลข 48 จากนิคมอุตสาหกรรมเชื่อมต่อไปยังทางหลวงหมายเลข 4 เพื่อต่อไปยังกรุงพนมเปญและกรุงสีหนุวิลล์ได้ พื้นที่ราวร้อยละ 70 ของโครงการ เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 30 เป็นพื้นที่สำหรับก่อสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็น รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ อาทิ

* ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (Economic Cooperation Strategy : ECS) เป็นกรอบความร่วมมือที่ริเริ่มขึ้นโดยรัฐบาลไทย ในช่วงแรกประกอบด้วยสมาชิก 4 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว พม่า และไทย ต่อมาเวียดนามเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มเติมเมื่อเดือนพฤษภาคม 2547 และมีการเปลี่ยนชื่อกรอบความร่วมมือฯ เป็น “ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS)”

โรงผลิตกระแสไฟฟ้า ระบบโทรคมนาคม โรงกำจัดน้ำเสีย โรงกำจัดขยะ โกดังเก็บสินค้าขนาดใหญ่ ที่พักอาศัย สวนสาธารณะ และสนามกีฬา เป็นต้น ซึ่งต้องใช้เงินลงทุนทั้งสิ้นกว่า 60 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยการลงทุนทั้งหมดมาจากภาคเอกชน มีคณะกรรมการบริหารนิคมฯ ประกอบด้วยนักลงทุนและตัวแทนจากภาครัฐ ทำหน้าที่กำกับดูแล และบริหารงานในนิคมฯ อุตสาหกรรมเป้าหมายของนิคมแห่งนี้ ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมรองเท้า อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมผลิตเครื่องจักรที่ใช้ในการเกษตร และอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ เป็นต้น

บทบาทสำคัญของนิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok

นิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok นับเป็นเครื่องมือสำคัญที่รัฐบาลกัมพูชาใช้แก้ไขปัญหาความยากจน และกระจายรายได้ของประชากรในจังหวัดเกาะกงและจังหวัดใกล้เคียง ปัจจุบันปัญหาความยากจน และการอพยพย้ายถิ่นฐานของคนในพื้นที่เพื่อไปหางานทำในเมืองใหญ่ยังคงเป็นปัญหาสำคัญของจังหวัดเกาะกง ทั้งนี้ หากโครงการนิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok แล้วเสร็จ คาดว่าจะก่อให้เกิดการจ้างงานสูงถึงกว่า 28,000 คน และสร้างรายได้ให้แก่ชาวกัมพูชาในพื้นที่กว่า 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ปรากฏแก่นักลงทุนต่างชาติในแง่ของการเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่มีมาตรฐานและสามารถให้บริการได้ในระดับสากล ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนที่ต้องการเข้ามาดำเนินธุรกิจในกัมพูชา ขณะเดียวกันยังมีความสำคัญในฐานะเป็นโครงการนำร่องเพื่อเป็นแม่แบบให้กับนิคมอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่จะจัดตั้งขึ้นตามมาในอนาคต

ปัจจัยส่งเสริมการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok

- นิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok มีข้อได้เปรียบหลายประการ ที่สำคัญ ได้แก่
- **ทำเลที่ตั้ง** นิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นจุดศูนย์กลางซึ่งสามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองสำคัญ ๆ ของไทยและกัมพูชา โดยมีเส้นทางบกที่เชื่อมต่อไปยังกรุงเทพมหานครและกรุงสิหนุวิลล์ซึ่งถือเป็นเมืองเศรษฐกิจสำคัญของกัมพูชา รวมถึงทำเลที่ตั้งที่อยู่ติดกับชายแดนไทย-กัมพูชา ช่วยเพิ่มโอกาสแก่นักลงทุนในการติดต่อค้าขายหรือดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ กับประเทศไทย นอกจากนี้ จังหวัดเกาะกงมีพื้นที่ติดกับชายฝั่งทะเลและมีท่าเรือขนส่งสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ ท่าเรือเกาะกง (ตั้งอยู่ใกล้กับจังหวัดตราด เป็นท่าเรือขนส่งสินค้าจากไทยและมาเลเซียเป็นส่วนใหญ่) ซึ่งรัฐบาลกัมพูชามีโครงการปรับปรุงและขยายท่าเรือเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในบริเวณโดยรอบซึ่งจะเกื้อหนุนให้นิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok พัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งผลิตสินค้าแบบครบวงจร นับตั้งแต่การผลิตไปจนถึงการส่งออก
 - **ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน** นิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานครบครัน และได้มาตรฐาน นอกจากนี้ ราคาที่ดินในบริเวณดังกล่าวนับว่าค่อนข้างถูก ส่งผลให้ต้นทุนในการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ อยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ เช่น นิคมอุตสาหกรรมสิหนุวิลล์ซึ่งไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากขาดระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ดี อันเป็นผลจากต้นทุนในการก่อสร้างที่ค่อนข้างสูงเป็นสำคัญ

- นโยบายส่งเสริมจากภาครัฐ รัฐบาลกัมพูชามีแผนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม Neamg Kok เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone : SEZ) ซึ่งให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนหลายประการ เช่น การยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบ และปัจจัยการผลิต การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 5 ปี เป็นต้น

เป็นที่คาดว่า หลังจากนิคมอุตสาหกรรม Neamg Kok เปิดให้บริการอย่างเต็มรูปแบบ จะมีนักลงทุนต่างชาติจำนวนมากทั้งจากภูมิภาคเดียวกันและจากต่างภูมิภาคสนใจเข้ามาลงทุน ซึ่งจะเกื้อหนุนให้เศรษฐกิจของจังหวัดเกาะกง รวมทั้งจังหวัดใกล้เคียงขยายตัวสูงขึ้นตามมา สอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐบาลกัมพูชาที่ต้องการยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดต่าง ๆ ให้มีความทัดเทียมกันมากขึ้น ขณะเดียวกันคาดว่าประเทศไทย โดยเฉพาะบริเวณชายแดนจังหวัดตราดซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับนิคมฯ ดังกล่าว จะได้รับอานิสงส์จากการค้าและการลงทุนที่มีแนวโน้มคึกคักขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การประสานความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนในระดับที่แน่นแฟ้นระหว่างกันต่อไปในระยะยาว สอดคล้องกับเจตนารมณ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ ACMECS ซึ่งต้องการเห็นโครงการความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมในลักษณะเช่นนี้มากขึ้นต่อไป

ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจ ฝ่ายวิชาการ

กรกฎาคม 2549

แผนผังโครงการนิคมอุตสาหกรรม Nearng Kok จังหวัดเกาะกง

